

מעלה אדומים - ח.ד. 7223 ירושלים

ב"ה, ירושלים, ל" חשרי חשל"ו - 5.10.75

לכבוד
חברי ועדה השרים לעניני החישובות
ירושלים.

א.נ.

הנדון: ישוב יהודי במעלה אדומים

זה למעלה משנה וחצי נאבקים חברי גרעין מעלה אדומים על הקמת ישוב יהודי במעלה אדומים.
בחאריך י' כסלו תשל"ה - 24 נובמבר 1974 החליטה ממשלה ישראל על הקמת אזור חקשיה ומגורים
לעובדים במקום, כתוצאה מלחצים שונים שמנעו החלטה ברורה על הקמת ישוב.
תחילת יישום ההחלטה היה בכיוון הקמת ישוב, אך משרד השיכון, שמונה בשלב מאוחר יותר להיות
אחראי על בניית המגורים, כחר לפרש ולהבהיר את ההחלטה כרכו שלו, והציב במקום, על גבעה נטולה
אפשרות פתוח, שלושים ושמונה קוביות בנות חדר אחד (23 מ"ר כל אחת) עם מבנה מרכזי לשרותים
וחדר אוכל, בנוסח מלון אורחים.
אנו חוזרים ומדגישים את הצורך המידי בהחלטה על הקמת ישוב יהודי במעלה
אדומים והחלטה מיידית של תכנונו וביצועו.
כל נסיון להציב מטרות אחרות בפני ועדה השרים, ביחס למעלה אדומים, אינו אלא נסיון
לכפות השקפה פוליטית מסוימת, במסוה של תכנית פיתוח, על חברי הועדה.
ההכרזות על הצורך ב"עיבוי ירושלים", יש ליישמן באופן ברור, באזור מעלה אדומים, בו
כבר קיים שטח לחקשיה ומספר מבנים לתוכם עומדים לעבור המשחכנים הראשונים, על משפחותיהם,
בחדש הקרוב.
מצרפים אנו בזה תזכיר, עובדות ומפות, המספקים מידע מבוסס לחברי ועדה השרים לעניני
החישובות, שיאפשר להם לעיין, לשקול ולהחליט בנושא.
אין מחסור ביהודים לישוב מעלה אדומים; אין צורך לכפותם לכך, לשחדם או למשכם בהבטחות
שונוה כבמקומות אחרים. מאוח משפחות מוכנות ורוצות להתישב במעלה אדומים מיד משתחיל הממשלה
בהקמת הישוב.
אסור לתח לפוטנציאל ציוני-התישבותי זה להתנוון, ואסור להתעלם ממאבקם הממושך, ומפעילותם
הרצופה, העקשנית והמהמדת בשטח עצמו, של חברי גרעין מעלה אדומים.
אנו מקוים שועדת השרים לעניני החישובות, בישיבתה הקרובה ביותר, תדון והאשר הקמת ישוב
יהודי במעלה אדומים.

עם ישראל מצפה לכך!

בברכת בנין הארץ

מזכירות
גרעין מעלה אדומים

מעלה אדומים

1. עובדות

- 1.1 בסחוניות - א. כיוון ההקפה האפשרי הקיקרי על ירושלים הוא סמורה בדרך מירדן דרך יריחו.
 ב. מחומה הר הבינה ומזרחה אין אפילו בית יהודי אחד, בניגוד לצפון לדרום ולמערב בהם קיימות שכונות יהודיות.
- 1.2 אנושיות דמוגרפיות- א. ישנן היום מאות משפחות יהודיות המוכנות ולהחיישב במעלה האדומים באישור ובסיוע הממשלה. חלק מהן נלחם על זכותו ליישב אח מעלה אדומים אף בתנאים קשים ובסיוע ממשלתי מינימלי.
 ב. באיזור ירושלים רבה יש היום למעלה מ-45% ערבים לעומת פחות מ-54% יהודים ואם לא יוחל מיד בבניית ישובים יהודים באיזור הריק מיהודים עלולים הערבים להפוך לרוב חוך שנים ספורות, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- 1.3 כלכליות - א. באיזור התעשייה במעלה האדומים הושקעו כבר עשרה מיליון ל"י, להכנת השטח.
 ב. אזור התעשייה במעלה האדומים מכיל פוטנציאל שטח של 3500 דונם ברטו והוא השטח הגדול היחיד המחאים לתעשייה בסביבות ירושלים.
 ג. איזור התעשייה במעלה האדומים יכול לספק תעסוקה ל-14,000 עובדים מבני ירושלים ותושבי ישובים יהודיים שיוקמו. (ראה נספח מס' 3)
- 1.4 פזיות ואורבניות- א. כל הקרקעות הדרושות הן לתעשייה והן למגורים מצויות בידי ממשלת ישראל. אין צורך בפנינויים, הפקעות ונישול. הופקע שטח של כ-30,000 דונם. (ראה מפה מצורפת נספח מס' 4).
 ב. בבוא השלום יהיה כביש ירדן - יריחו - מעלה אדומים - אשדוד - עזה כביש ראשי של העברת סחורות בתחומי ישראל.
 ג. בקרבת מעלה אדומים תיווצר אחת הצמתות החשובות במדינה (לפי הצעות דרכים ארציות בתוכנית אב ירושלים 1968) בין הכבישים הבאים: כביש שילה - מעלה אדומים - יריחו, כביש אשדוד - בוש עציון - תקוע - מעלה אדומים, כביש ערד - קרית ארבע - מעלה אדומים (ראה מפה מצורפת נספח מס' 5).
 ד. האחר המוצע ליישוב נמצא במרחק כ-6 ק"מ מן התעשייה למניעת מפגעים אקולוגיים (ראה מפה מצורפת נספח מס' 4).
 ה. האחר המוצע להקמת היישוב נמצא במרחק כ-22 ק"מ מירושלים, מרחק המאפשר הקמת יישוב עצמאי שלא יכביד על מערכת השרותים של עירית ירושלים ועם זאת קצר מספיק לאפשר לחלק מהתושבים להמשיך ולעבוד בירושלים ולקבל שרותים ספציפיים למטרופוליג, בעיר.

2. מטרות

- א. הקמת ישוב יהודי במעלה אדומים שישלוט על כביש יריחו ירושלים ויסתום פירצה בהגנת ירושלים ממזרח.
 ב. שיפור המאזן הדמוגרפי היהודי-ערבי בכל סביבות ירושלים ביחוד במזרח בו כע 100% ערבים.
 ג. איכלוס איזור שכולו שומם, ריק מאדם, חי וצומח, פעולה שתהווה ההישבות וגאולת חלק מהארץ במלוא מובן המילה, ללא צורך בנישול כלשהוא.
 ד. יצירת מקורות תעסוקה ליהודים במספר גדול סביב ירושלים לאור המחסור בשטחים מתאימים לתעשייה בעיר גופה.
 ה. שיפור איכות החיים ע"י הקמת ישוב בצפיפות נמוכה חוך יצירת קהילה עירונית הן ע"י פעילות תרבותית פנימית והן ע"י הכנון אורבני מתקדם.
 ו. יישום עקרונות התוכנית הארצית לפיזור אוכלוסיה. משיכת אוכלוסיה מאיזור החוף אל מרחב ירושלים הן ע"י יצירת מקורות תעסוקה והן ע"י שיפור איכות החיים.

תיאור האתר המיועד ויחידותיו -

המקום הוא רמה עם שיפוע מתון שבקצה המזרחי מצוק הנופל בחלילהו לכיוון בקעה הירדן. נקרא בערביה בשם טבק - ריש ונמצא בק"מ ה-22 בכביש יריחו - ירושלים. במקום עחודה קרקע של כ-1000 דונם להקמה ישוב עירוני בגודל בינוני.

יחידות המקום:

1. קירבה מיידית לכביש ארצי.
2. השיפועים המתונים ביותר באיזור בין ירושלים ויריחו מלבד המישור בו מוקמת החעשיה.
3. השטח רחב ואינו מבוחר, דבר המקטין עלות החשתיח והבניה.
4. קו מחס גבוה עובר במקום.
5. כבל טלפון חה קרקעי רב-ערוצי במקום.
6. גובה 185 מ' מעל פני הים; חס יותר מאשר בירושלים אך עדיין קריר ואורירי מאקלים הבקעה. אקלים נוח למגורים.
7. הנוף מן היפים בארץ - צופה מגבוה על יריחו וים-המלח במזרח, ירושלים במערב, נבי-מוסה והבזקעה בדרום-מזרח שזלט מגבוה על כביש יריחו וצופה הרחק לצפון.

איזור התעשייה מעלה אדומים

לפי "מאזן פיתוח ובעלויות שטחי תעשייה ומלאכה בירושלים" עיריית ירושלים - מחלקת התכנון, פברואר 75, מקיף איזור התעשייה המבוצע במעלה אדומים כ-3,500 דונם היכול לספק תעסוקה ל-14,000 עובדים. בכך יכול האיזור לספק תעסוקה לכל הושבי מעלה אדומים בעתיד בנוסף לעובדים יהודיים מהעיר ירושלים עצמה והושבי ישובים יהודיים נוספים שיוקמו באיזור.

ניתוח כלכלי שנערך לגבי איזור התעשייה במעלה אדומים ע"י החברה הכלכלית לירושלים ניתח את עלות הפיתוח והוכיח את כדאיותו.

בדיקה הצעות מפעלים במעלה אדומים שכבר הוגשו למשרד המסחר והתעשייה וחלקם אושרו מורה על רבגוניות ומספר גבוה של מפעלי ידע מקצועי ומדעי. בין השאר נכללים המפעלים הבאים:

1. מפעל להלקי בחים טרומיים.
2. מפעל מכשירים רפואיים.
3. מפעל למסגרות אלומיניום.
4. מפעל מיני-מחשבים.
5. מפעל מכשירי מערכות חשמל.
6. מפעל לחומרים דנטליים.
7. מפעל לעיבוד מתכת (חרושת כלים).
8. בחי דפוס.
9. תעשיית תכשיטים.

מעלה אדומים יכול להיות מרכז תיירות. האיזור הוא מוקד טיולים באחרים מיוחדים כמו קניון ואדי קלט, המעיינוח עין-פרא, עין פואר ועין קלט, המנזרים: דיר קלט, מר ג'ריס, מנזרי עין פארה, מר סבא, נבי מוסה, חאן אל חרורי.

מעלה אדומים כשהילה

חברי גרעין מעלה אדומים גיבשו במשך הזמן מחשבות ורעיונות שישומם יש בו תרומה חשובה לפתרון בעיות שפדינות ישראל מתלבט בהם זמן רב.

רצון המתיישבים לייצור קהילה בעלת גיבוש פנימי שהיה בה פעילות תרבותית ועזרה הדדית. המתיישבים מבקשים לקלוט בחוכם עליה ולמיעט בקליטה העולים באופן פעיל תוך טיפול בצד החברתי של הקליטה, בצד הקליטה הפיזית בדירה ובעבודה.

אנשי הגרעין מבקשים גם לקלוט בחוכם ולפעול לשיקום של משפחות מעוטות יכולת החיות היום בחנאים פיזיים ותרבותיים ירודים בשכונות שונות של ירושלים כגון הקטמונים. מבע ראשוני עם עובד סוציאלי ועם בני משפחות כאלה כבר נוצר והשאיפה היא לשלב את פעולת ההתישבות עם פתרון בעיות קליטה עולים וטיפול קהילתי בשיקום משפחות ממשכנות עוני.

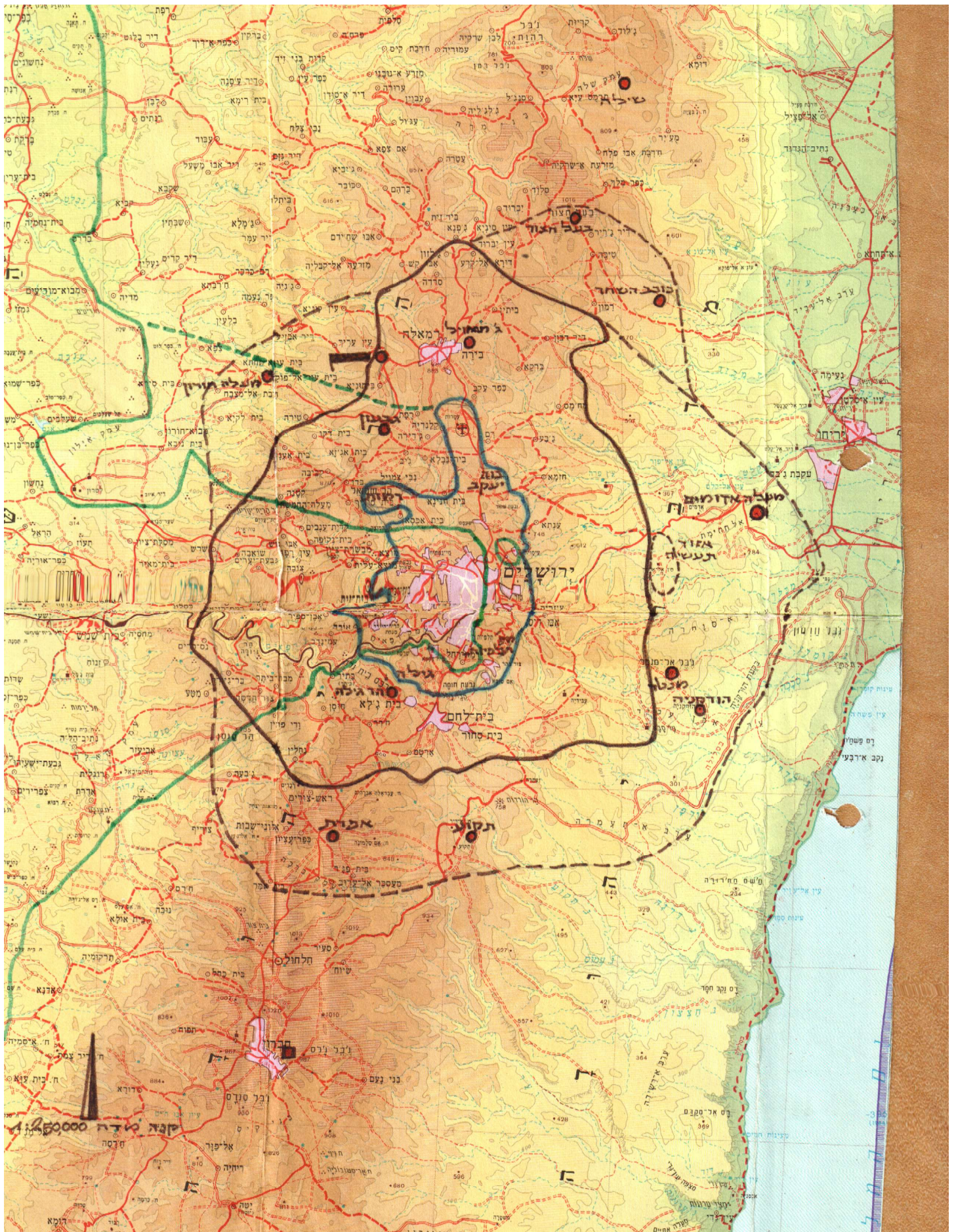
גם מבחינת הבינוי הפיזי יש לגרעין הצעות בדבר צניעות יתר ביחידות המגורים וטיפול בבעיה משפחת גדלות וזוגות צעירים. הגרעין בדק והציע פתרונות לבניית מגורים המאפשרים בניית יחידות מגורים סביבות למשפחות צעירות וגדלות כפחות ממחצית מחיר הבניה המקובל היום במשרד השכון. יחד עם קבלן ותיק, מר אבנר ארליך, יו"ר ארגון הקבלנים בת"א, גובשה הצעה לבניית מגורים ממרכיבים סרומיים מסוג "בטרום" (תוצרת חברת איסונג - וידע סקנדינבי) במחיר 800 ל"י למ"ר לעומת כ-2000 ל"י למ"ר המקובל היום במסגרת משרד השכון. הצעה זו עמדה בפני אישור במרס 1975, אך נדחתה ע"י משרד השכון ובמקומה הובאו למקום קוביות סרומיות במחיר 45,000 ל"י - 50,000 ל"י ליחידה בת חדר אחד (23 מ"ר סגור) בלבד.

אנשי תכנון מתוך הגרעין מבקשים הצעות ליצירת מבנה שכונתי שלפריד בין תנועת רכב היקפית ופחצעת הולכי רגל בחוף השכונה. גם במבנה התשתית ניתן לחסוך בהקטנת אורך הכבישים וקווי החשמל והמים.

ישנה חשיבות לבינוי המקום תוך התבססות על יחידות מגורים מינימליות בהתאם לגודל המשפחה המשכנת תוך אפשרות הגדלה, עם גידול המשפחה, דבר שיחסוך בהשקעה הראשונית בבניה. נסיונות בחחום זה נעשו ע"י משרד השיכון וניתן ליישם את הנסיון בבניית מעלה אדומים שהיא בניה על לוח חלק ללא אילוצים של בינוי קיים.

סביר להניח כי באזור מעלה אדומים הנמצא באזור מדברי למחצה, בצל גשמים, כו קרינת השמש חזקה, ומצויה בשפע ברוב ימות השנה, יתאפשר ניצול אנרגית השמש כאלטרנטיבה לשימוש בולק קונבנציונלי.

אזור מעלה אדומים משופע גם בקיץ ברוחות, שגם אותן ניתן לנצל כמקור כוח אלטרנטיבי, להפקת אנרגיה ושימוש בחשמל.

צומת טיולה

צומת
אביב

צומת
אביב

צומת
טיולה

לירושלם

צומת
דוד

צומת אפרת

צומת
שכני

- גבול הגוש וירושלים
- מצוד ירושלים
- גושפת, למצוד ירושלים
- לקו הירוק
- התחבית הפרופגנדרי
- כביש ראשי קיים
- כביש ראשי בעתיד

הוכן על ידי אדריכל צבי שפילר
מעלה אדומים

מפה טופוגרפית 1:250,000

15 ק"מ